

ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

ΖΟΡΜΠΑΣ

Πράσινη πέτρα ωραιότητας

Σο/ούρ

Στη μικρή μου Μιράντα, που δεν έφτασαν
όλα τα μαγικά του Πρόσπερο για να την πείσουν

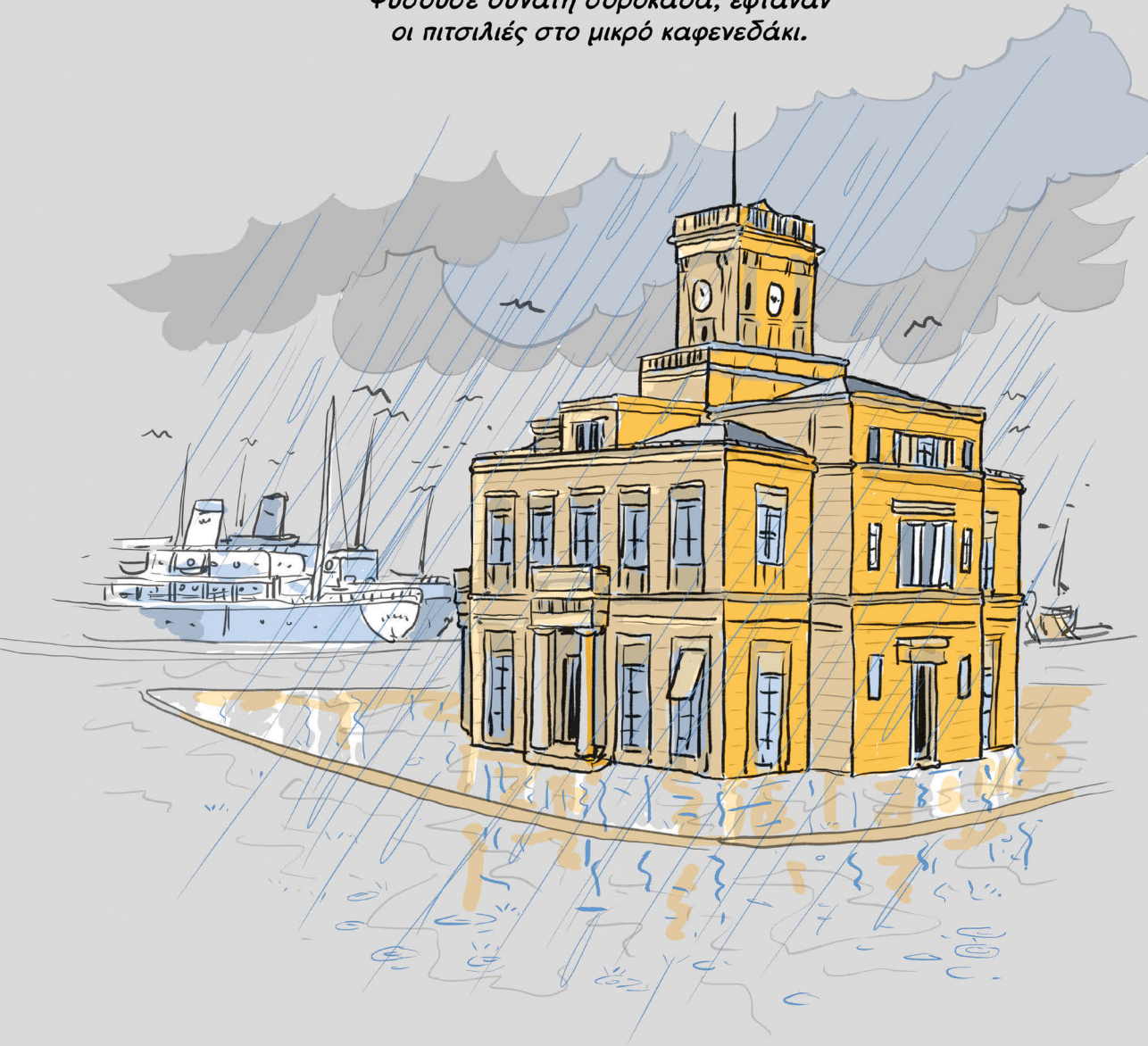

Τον πρωτογνώρισα
στον Πειραιά.

Είχα κατέβει στο λιμάνι να πάρω
το βαπόρι για την Κρήτη.

Κόντευε να ξημερώσει. Έβρεχε.

Φυσούσε δυνατή σοροκάδα, έφταναν
οι πιτσιλιές στο μικρό καφενεδάκι.

Τα ψάρια, παραζαλισμένα από τα χτυπήματα της φουρτούνας, περίμεναν τότε να γαληνέψει ο κόσμος απάνω.

οι φαράδες, στριμωγμένοι στους καφενέδες, περίμεναν κι αυτοί τότε να πάψει η θεικιά ταραχή.

Να ξεφοβηθούν οι γλώσσες,
οι σκορπιοί, τα σελάχια,

ν' ανέβουν στο πρόσωπο
του νερού να τσιμπήσουν.

Ξημέρωνε.

Πέρα στις αψηλές κορυφές, ο αγέρας
πυκνοκατοικημένος από πνεύματα.

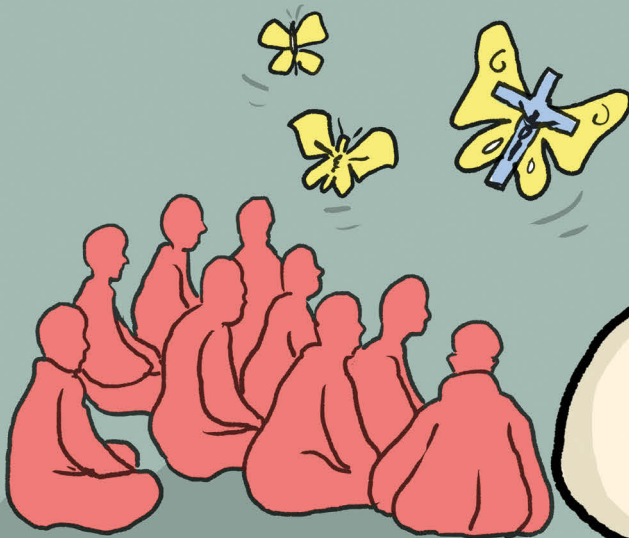
Κάθονται ήσυχα οι μαθητές. Αναπνέουν βαθιά,
ρυθμικά, με το απανωκόρμι γυμνό και δεν κρυώνουν.

ο μεγάλος ασκητής φωνάζει:

«Όποιος δεν έχει μέσα του
την πηγή της ευτυχίας, αλίμονό του!»

«Όποιος θέλει ν' αρέσει
στους άλλους, αλίμονό του!»

«Όποιος δε νιώθει πως η ζωή
ετούτη και η άλλη είναι ένα,
αλίμονό του!»

Αχέρας, θάλασσα, φωτιά, χυναίκα, ψωμί

ο δικός μου «γκουρού» μου φωνάζει:

"Έβρον πράσινην, πέτραν ωραιοτάτην.
Έλθε αμέδως".

Μια γενναία,
παράλογη πράξη.

Οι άγριοι της Αφρικής λατρεύουν
το φίδι, γιατί ολάκερό του το κορμί
αγγίζει το χώμα. Ξέρει
όλα τα μυστικά
της γης.

Τα ξέρει με

ολάκερος!

ΒΙΡΑΙ!

ΤΗΝ ΚΟΙΛΙΑ ΤΟΥ, ΜΕ ΤΗΝ ΟΥΡΑ ΤΟΥ, ΜΕ Τ' ΑΧΑΜΝΑ ΤΟΥ, ΜΕ ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ. Ο ΖΟΡΜΠΑΣ ΕΧΕΙ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΛΟΓΗ ΜΑΤΙΑ ΝΑ ΒΛΕΠΕΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ

Χορ!

Ο θάνατος χύνεται κάποτε στη
ζωή μας σα μυρωδιά που ζαλίζει.

Τότε, το μεσότοιχο ανάμεσα ζωής
και θανάτου γίνεται διάφανο
και βλέπεις τι γίνεται πίσω, κάτω
από τα χώματα.

Σε μια τέτοια αλαφρωμένη στιγμή,
πρόβαλε ο Ζορμπάς στον ύπνο μου.

Φοβήθηκα πως
ετούτο είναι σημάδι.

Πως κάπου στη γης,
τις μέρες εκείνες ψυχομαχούσε
ο Ζορμπάς.

Δίστασα μια στιγμή
να συγκεντρώσω όλα
τ' αχνάρια του Ζορμπά
στη μνήμη μου.

Να τα διατυπώσω
με λόγια.

Αντιστάθηκα δυο μέρες,
τρεις μέρες, μια βδομάδα.

Και ξαφνικά, χωρίς καθόλου να το 'χα στο νου μου,
πήρα χαρτί κι άρχισα να γράφω το συναξάρι
ετούτο του Ζορμπά.

Ας του δώσουμε λοιπόν το αίμα μας να ζωντανέψει.
Ας κάμουμε ό,τι μπορούμε να ζήσει λίγο ακόμα
ο εξαίσιος αυτός φαγάς, πιότης, δουλευταράς,
γυναϊκάς κι αλήτης.

Η πιο πλατιά ψυχή, το πιο σίγουρο σώμα,
η πιο λεύτερη κραυγή που γνώρισα
στη ζωή μου.

ΖΟΡΜΠΑΣ

Πράσινη πέτρα ωραιότετη

Απομεσήμερο φτάσαμε
στο ακρογιάλι μας.

1. MANTAM OPTANS

Άσπρη φιλοκοσκινισμένη αμμούδα.

Πέρα, κατά νότου, στραφτάλιζε
η θάλασσα, έφτανε ως την
Μπαρμπαριά, μούγκριζε, χιμούσε
κι έτρωγε τη γης.

Άνεμος αποβροχάρης φυσούσε, αναφούφουδα σύννεφα
περνούσαν με βιάση θαμπώνοντας τη γης.

Η Κρήτη, μουρμούριζα, η Κρήτη...
κι η καρδιά μου αναπετάριζε.

Η άγια μοναξιά απλώθηκε μπροστά μας,
φαρμακερή, μαυλιστική.

Πότε λουπόν, επιτέλους,
θα τραβηχτώ στην ερημιά
με μόνη την άχια θεβαιότητα πως
όλα είναι όνειρο;

Το βουδικό τραγούδι σηκώθηκε
απ' το χώμα και τύλιξε
το σπλάχνο μου.

Πότε, χωρίς επιθυμίες,
λεύτερος, άφοβος, όλο χαρά...

Πότε;

Πότε;

ΝΑ!

Έδειξα πέρα για να σκεπάσω
τη συγκίνησή μου.

ΝΑ Ο
ΛΙΓΝΙΤΗΣ!

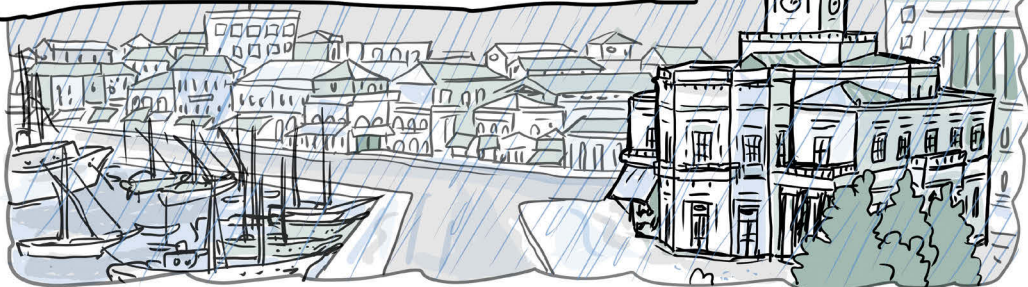
Σ' ένα χαμηλό βουναλάκι, άδεντρο, που
έμοιαζε με αναγερτό πρόσωπο γυναίκας,
περνούσαν καστανόμαυρες οι φλέβες
του ορυχείου.

ΑΛΛΗ ΩΡΑ,
ΑΦΕΝΤΙΚΟ.

ΝΑ ΣΤΑΘΕΙ
ΠΡΩΤΑ Η ΓΗ.

Κόντευε να ξημερώσει. Έβρεχε. Φυσούσε
δυνατή σοροκάδα κι έφταναν οι πιτσιλιές της
θάλασσας στο μικρό καφενεδάκι.

Είχα νοικιάσει σ' αυτό το ακρογιάλι
στο Λιβυκό πέλαγο ένα παρατημένο
ορυχείο λιγνίτη,

και κατέβαινα τώρα να ζήσω με
απλούς ανθρώπους, μακριά από τη
συνομοταξία των χαρτοποντικών.

Καθόμουν σε μια γωνία, κρύωνα,
παράγγειλα και δεύτερο φασκόμηλο
όταν στράφηκα απότομα κατά την
τσαμόπορτα.

Εξηναπεντάρης,
ξερακιανός, είχε
κολλήσει το μούτρο του
στο τζάμι και
με κοιτούσε.

Ευτύς ως έσμιζαν οι ματιές μας,
θαρρείς και βεβαιώθηκε πως
εγώ ήμουν αυτός που ζητούσε.

Πέρασε ανάμεσα από τα τραπέζια κι ήρθε
και στάθηκε από πάνω μου.

ΤΑΞΙΔΙ;

Ταξίδι; με ρώτησε.

ΓΙΑ ΠΟΥ
ΜΕ ΤΟ ΚΑΛΟ;

ΓΙΑ ΤΗΝ
ΚΡΗΤΗ.

ΓΙΑΤΙ
ΡΩΤΑΣ;

Σήκωσε τους ώμους.

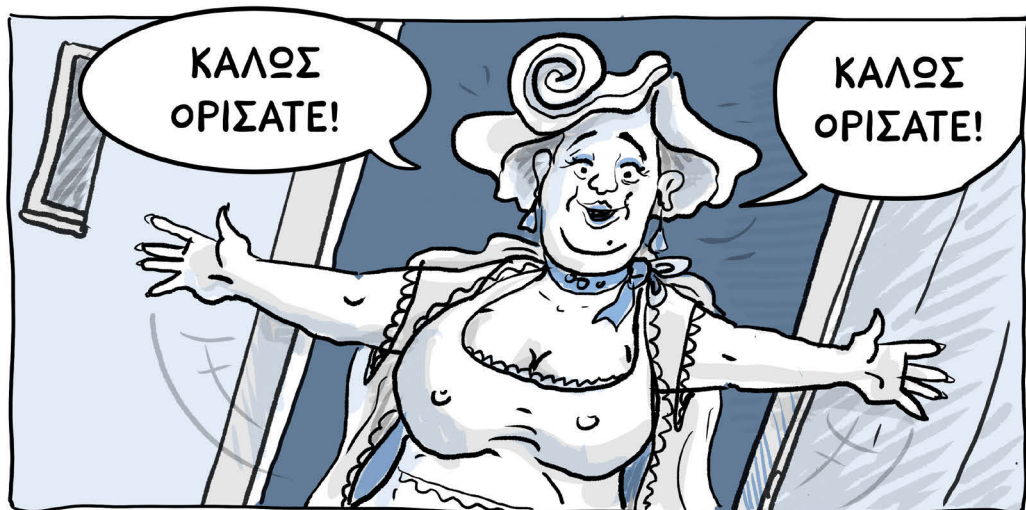
Δεν θα 'ταν άσχημο,
συλλογίστηκα.

Σούπες, γέλια, κουβέντες...
Φαίνονταν πολυταξιδεμένος, Σεβάχ
Θαλασσινός. Μου άρεσε.

Η «Τρικομμία» να πούμε.

ΝΤΕΝ
ΕΚΕΙ!

ΈΚΕΙ!

Είχαμε ξεμπαρκάρει εμείς
από το φανταστικό ναυάγιο.

Η ορτάνς, η
βασίλισσα του
νησιού, είχε
ξεπέσει στην
αμμούδα τούτη.

Πίσω της
ο Κάλιμπαν
ο λαός.

ΑΠ' ΤΟΥ
ΔΙΑΒΟΛΟΥ
ΤΗ ΜΑΝΑ.

ΠΗΔΗΞΕ
ΠΟΛΛΑ
ΠΑΛΟΥΚΙΑ!

Την κοίταζε
με περιφρόνηση
και καμάρι.

ο Ζορμπάς, ο μεταμφιεσμένος
πρίγκιπας, κοίταζε με βουλιμία τα
κουνιστά καπούλια της μαντάμας.

ΜΩΡΕ ΓΙΑ
ΚΟΙΤΑ ΤΗ!

ΠΛΑΦ!
ΠΛΑΦ!

ΣΑΝ ΠΑΠΙΑ
ΠΕΡΠΑΤΑ Η
ΑΦΙΛΟΤΙΜΗ!

ΚΙ ΕΓΩ ΤΑΧΑ ΠΟΙΟΣ ΝΑ ΄ΜΑΙ;
Ο ΠΡΟΣΠΕΡΟ ΠΟΥ ΒΑΣΤΑ
ΤΟ ΜΑΓΙΚΟ
ΡΑΒΔΙ;

Ο ΣΑΙΞΠΗΡΟΣ Ο ΙΔΙΟΣ
ΠΟΥ ΚΡΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΝΑ ΚΑΙ ΜΕ
ΤΟΝ ΑΡΙΕΛ, ΤΗ ΓΡΑΦΗ, ΜΟΙΡΑΖΕΙ
ΡΟΛΟΥΣ ΣΤΟ ΕΡΗΜΟ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙ;

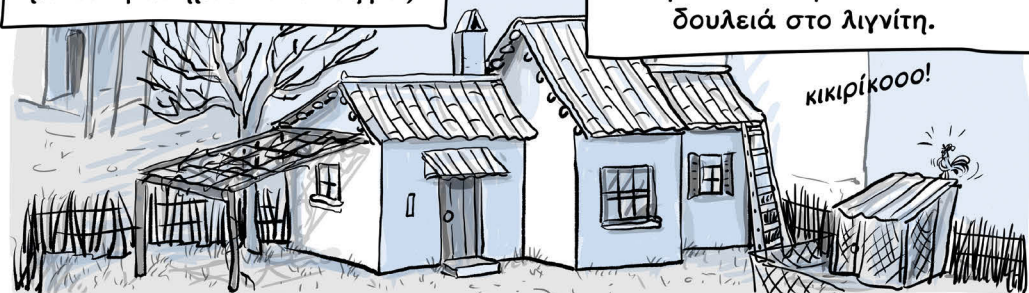

Στρώθηκαν τα κρεβάτια.

Πέσαμε και
κοιμηθήκαμε
μονορούφι.

Δεν θυμάμαι τι όνειρο είδα,
μα το πρωί ήμουν ανάλαφρος.

Ήταν Κυριακή. Οι εργάτες
θα έρχονταν αύριο να πιάσουν
δουλειά στο λιγνίτη.

ΚΙΚΙΡΙΚΟΟΟ!

**Η ΚΟΤΑ ΕΒΡΑΣΕ,
ΑΦΕΝΤΙΚΟΟΟ!**

Το μεσημέρι, γυρίζοντας
από μια βόλτα στο γιαλό,
ο Ζορμπάς είχε στρώσει
το τραπέζι κάτω απ' τη
μαδημένη κληματαριά.

ΘΑ 'ΓΙΝΕ
ΛΙΩΜΑ Η
ΚΑΚΟΜΟΙΡΑ.

ΚΑΝΑΒΑΡΟ!
ΚΑΝΑΒΑΡΟ!

Έκοψε ψωμί, έφερε κρασί,
έβαλε τα κουταλοπίρουνα.

Τρία σερβίτσια!

